

Hvězdárna
a planetárium
Brno

Dátum: 8.9.2025 – 12.9.2025

Miesto: Brno, Česká republika

Účastníci: Vlčková, Mäsiar, Šebeň, Cviklová

Mentor: Monika Čúzyová

Program mobility

- Hvězdáreň a planetárium Brno
- Vida! Science Centrum
- Motýlí dom Páponia
- Dom ilúzií Absurdia
- Technické múzeum v Brně

Hvězdáreň a planetárium Brno

Hvězdáreň a planetárium Brno funguje od polovice 50. rokov 20. storočia. Postupným rozširovaním vznikol súčasný moderný komplex, ktorý pôsobí ako príspevková organizácia pod mestom Brno. Spolupracuje s krajom, štátom, firmami (Technology Park Brno) a programom ERASMUS+. Zameriava sa nielen na prevádzku a popularizáciu astronómie, ale aj na vzdelávanie širokej verejnosti.

Expozície a priestory

Digitárium

Najväčšou dominantou je Digitárium s kapacitou 189 miest, ktoré umožňuje premietanie 2D aj 3D programov doplnených o ukážku aktuálnej nočnej oblohy. Premietanie zabezpečujú projektory **Digital Projection** (3D) a **Sony GTZ 380** (2D). K dispozícii je aj klasický flatscreenový projektor. Analógové premietanie je technologicky možné, no používa sa len minimálne.

Na premietanie využívajú softvér **SkyExplorer 2025** od RSA Cosmos. Pracovníci absolvujú každé dva roky odborné školenie a plánovaná údržba systému je hrazená na päť rokov dopredu. Program sa ovláda trojmonitorovým pultom alebo cez tablet. Kupola je naklonená o 10° a jej spodná hrana je vybavená LED osvetlením.

V porovnaní so systémom **Digistar** dosahuje SkyExplorer vyššiu kvalitu vizualizácie, no je náročnejší na ovládanie aj zaškolenie.

Exploratorium – Vesmír za zrcadlem

Táto stojacia sála s kapacitou 75 osôb približuje návštevníkom temnú hmotu, čierne diery, gravitačné šošovky či hmlovú komoru na pozorovanie častíc z vesmíru.

Malé planetárium

Malé planetárium so starším typom projekcie ZKP-1 (20 miest) slúži najmä pri nepriaznivom počasí ako náhrada za večerné pozorovanie oblohy. Prevádzkované je aj v rámci programu **Relaxácia pod hviezdami**.

Prednášková sála a exteriérové prvky

Prednášková sála (48 miest) obsahuje aj prístroj na premietanie Slnka. V exteriéri sa nachádza interaktívna expozícia s pixelovou stenou, spektroskopom, kaleidoskopom či modelom meridiánu. Komplex využíva aj veľký nafukovací model Jupitera.

Prevádzka a výroba programov

V planetáriu pracuje 50–60 osôb (trvalí, brigádnici aj DPP pracovníci). Súčasťou je aj vlastné produkčné oddelenie, ktoré vytvára **fulldome filmy**. Výroba približne 30-minútového predstavenia trvá až dva roky. Momentálne pripravujú premiéru nového programu „**Na hraně nebe**“.

Počas mobility sme spolupracovali s pracovníkmi prevádzkového aj dramaturgického oddelenia, ktorí nám predstavili expozície, technické zázemie, proces tvorby programov aj marketingové postupy.

Marketing a komunikácia

Marketing nemá vlastné oddelenie, podieľa sa na ňom viac zamestnancov pod vedením riaditeľa.

Používané kanály:

- **Facebook** a **Instagram** (najaktívnejšie)
- **TikTok** (novšie využívaný)
- **YouTube** (najmä prednášky a odborné videá)

Využívajú platené príspevky, facebookové udalosti a spolupracujú s médiami a rádiami. Majú aj barterovú spoluprácu s fakultnou nemocnicou, ktorá výmenou poskytuje voľné vstupenky do Digitária.

Na propagáciu medzi školami a obcami používajú aj **prenosné planetárium**, ktorého premietanie si možno prenajať.

Každý mesiac vychádza **tlačený program**, ktorý slúži aj ako reklamný materiál. Dvakrát mesačne odosielajú **newsletter** s aktualitami.

Programy pre školy a verejnosť

Lístky sa objednávajú online cez systém **BRNO ID**. Cenník rozlišuje lacnejšie 2D a drahšie 3D predstavenia, pričom ceny online a ceny na mieste sa môžu líšiť.

Denný režim:

- **2–3 predstavenia doobeda** pre školy
- **2–3 predstavenia popoludní** pre verejnosť
- **5 predstavení počas víkendov**

Pri zamračenom počasí sa namiesto večerného pozorovania ponúka náhradný program v Malej sále planetária s 7 m kupolou a analógovým projektorom ZKP-1. Lístky je možné vopred zrušiť telefonicky alebo e-mailom.

Ročná návštevnosť je približne **100 000 návštevníkov**, z čoho asi **75 000** navštívi Digitárium.

K dispozícii je aj **virtuálna prehliadka** celého areálu.

Zhrnutie mobility

Počas mobility sme mali možnosť vidieť profesionálne fungujúce planetárium, oboznámiť sa s jeho prevádzkou, technológiami, marketingom, edukáciou aj procesom tvorby fulldome predstavení. Spolupráca s pracovníkmi jednotlivých oddelení nám umožnila nahliadnúť do fungovania jednej z najmodernejších astronomických inštitúcií v Česku.